

Politikų labdaros fondai – paramai ar savireklamai?

Atkelta iš 1 p.

Susidomėti privertė skandalai

Politiko vardu ir pavarde pavadintas labdaros ir paramos fondas skamba gražiai. Ypač prieš rinkimus, kai žmogus bando apsispręsti, už ką balsuos. Įkurti veikiantį fondą, kuris sugebėtų pritraukti lėšų ir teiktų paramą jos stokojantiems, o ne tik puikuotusi įvaizdį gerinančia iškaba, nėra labai paprasta. Žmonės ne taip jau lengvai linkę atverti pinigines įvairiems fondams ar organizacijoms, jei tai nėra ypatingas atvejis. Fondų valdytojams tenka ieškoti turtinagesnių verslininkų, prašyti jų paramos, o čia nesunku ir paslysti. Ar labai daug kas aukoja pinigus politiko vardu pavadintam fondui nesitikėdamas iš jo įkūrėjo kokios nors naudos? Turbūt ne.

Nieko nuostabaus, kad po gegužę plykstelėjusio skandalo su dabar jau buvusiu Lietuvos liberalų sąjūdžio pirmininku Eligijumi Masiuliu ir koncerno „MG Baltic“ viceprezidentu Raimondu Kurlianskiu, Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pareigūnų žvilgsnis nukrypo į Laisvės studijų centrą, kuriam vadovauja buvęs Kauno meras liberalas Rimantas Mikaitis, ir Seimo nario liberalo Gintaro Steponavičiaus vardu veikiančių labdaros ir paramos fondų. Juose buvo atliktos kratos ir šiuo metu galima tik spėlioti, ką ten rado STT pareigūnai. Abiem šiems fondams paramą yra skyręs ir „MG Baltic“.

Nei skaidrumo, nei kontrolės

Kas dedasi kituose panašiuose fonduose, šiuo metu niekas konkrečiau pasakyti negalėtų, nes tokių žinių paprasčiausiai nėra. Po šių skandalų kai kurie politikai puolė aiškinti, kad savo fondų veiklą yra nutraukę arba sustabdę, kiti tikino, jog viskas juose vyksta skaidriai ir sąžiningai. Galima tuo tikėti arba ne, nes iki šiol niekas rimčiau tuo nesidomėjo ir to nekontroliavo. Jie nebuvo atskaitingi visuomenei, atskaitos neprieinamos ir viešai neskelbiamos. O kai virš tokio fondo tvyro nežinomybė, visai gali būti.

Prezidentės D. Grybauskaitės nuomone, per tokius politikų įsteigtus ir jų vadovaujamus fondus gali būti finansuojamos partijos, įvairios politinės kampanijos, todėl jų veiklą būtina praskaidrinti.

Pasak šalies vadovės patarėjo Mindaugo Lingės, su politikais susiję fondai kartais užsiima ne tik labdara ir parama, kurią jie viešai deklaruoja, bet ir politine reklama. Jo teigimu, Prezidentės siūlomomis įstatymo pataisomis tokiais atvejais būtų galima panaikinti neskaidrių fondų paramos gavėjo statusą ir jie nori nenori nustotų egzistavę.

Kaltina partijų finansavimo tvarką

Europos Parlamente šiuo metu dirbantis Darbo partijos pirmininkas Valentinas Ma-

Reputaciją išsaugoti padėtų viešumas

Gabija LUKŠAITĖ

„Transparency International“ Lietuvos skyriaus projektų koordinatore

Ne paslaptis, kad politikų valdomi fondai gali būti panaudojami neskaidriais tikslais – neteisėtai savireklamai, politinei paramai gauti ar pinigams „plauti“. Apie tokias rizikas byloja Lietuvoje nuskambėję korupcijos skandalai.

Šiuo metu Lietuvoje veikia 14 su Seimo nariais susijusių labdaros ir paramos fondų. Ap-

zuronis pripažino, kad įvairūs politikų labdaros ir paramos fondai iš tiesų galbūt galėjo paremti savo politines partijas ar jų kampanijas.

Kodėl politikai vis dėlto kuria fondus, rizikuoja savo reputacija ir politine karjera? V. Mazuronis žodžių į vatą nevyniojo: taip bandoma ieškoti galimybių finansuoti savo veiklą. Važinėjimas po įvairius renginius, susitikimai ar panaši veikla kainuoja nepigiai ir tam reikia gauti pinigų. Jo teigimu, tokia situacija susiklostė todėl, kad buvo uždrausta partijas remti juridiniams asmenims. „Tai partijas įstūmė į dar didesnę šėšėlį“, – teigė „darbiečių“ vadovas.

Būtent dėl to, kad politikams labai trūksta pinigų, jo nuomone, šių metų Seimo rinkimų kampanija gana vangiai, mažai pastebima, trūksta ryškesnės reklamos.

Atsieti nuo politinės veiklos sunku

Nuo 2002 m. Kaune veikiančis Gintauto Labanausko labdaros ir paramos fondas padeda socialiai remtinoms, daugiavaikėms šeimoms. „Labdaros misijos mes ėmėmės dar iki šio fondo įkūrimo, todėl tikrai jo nesteigėme politiniais tikslais. Mums padeda ir verslininkai, ir pensininkai, kas kiek gali. Per metus surenkame apie 2 tūkst. Eur, už kuriuos nuperkame maisto paketų nepasiturinčioms daugiavaikėms šeimoms, remiame onkologinėmis ligomis sergančius vaikus. Problemų dėl viešumo ir skaidrumo neturime“, – sakė „ŪP“ visuomeninio judėjimo „Dirbame Kaunui“ vadovas G. Labanauskas.

Tačiau jis abejoja, ar įvairiais apribojimais pavyks labdaros ir paramos fondų veiklą padaryti skaidresnę, visiškai atsieti ją nuo politikų. „Man, pavyzdžiui, yra įdomi ir politinė, ir paramos bei labdaros veikla. Kodėl turėčiau

maudu, tačiau dauguma jų visuomenei viešai nepristato nei savo finansinių, nei veiklos ataskaitų, tad veikia neskaidriai. Dabartinė situacija, kuomet tokie fondai gali sėkmingai gyvuoti nepateikdami jokios informacijos apie savo veiklas, tampa puikia terpe korupcinėms rizikoms. Manau, kad draudimas politikams steigti tokius fondus problemas iš esmės neišspręstų. Uždraudus politikams steigti panašius fondus, jie labdaros fondo užnugariu gali pasinaudoti per šeimos nario ar kito artimo žmogaus įsteigtą tokio tipo fondą, o tokius atvejus nustatyti ir įrodyti politiko ryšį su tokia įstaiiga būtų dar sudėtingiau.

Fondų veiklos viešumas, ataskaitų teikimas – tokios skaidrumo priemonės galėtų padėti suvaldyti korupcines rizikas politikų valdomose fonduose, dėl to teigiamai vertiname tokį Prezidentės siūlymą. Vis dėlto norėtusi, kad su fondais susiję politikai labiau rūpintųsi korupcijos regimybės klausimais ir patys imtųsi iniciatyvos viešumu saugoti savo reputaciją.

pasirinkti tik vieną veikos sritį? Kuo daugiau žmogus turi veiklos, tuo yra geriau“, – įsitikinęs G. Labanauskas.

Jo teigimu, daugelis partijų vis dėlto gauna tam tikrą finansinę paramą iš verslininkų. „Tik vieni dėl to pakliūva teisėsaiugininkams, kiti – ne. Kol visuomenė nesubręs ir neleis tokių dalykų, taip ir bus. Vien draudimais, įvairiais reglamentavimais žmonių nepakeisi“, – mano Kauno politikas.

Reikėtų peržiūrėti visą sistemą

Saulius SPURGA

Mykolo Romerio universiteto docentas, socialinių mokslų daktaras

Politikų labdaros ir paramos fondams iš tiesų trūksta skaidrumo ir sunku būtų visiškai paneigti, kad jie nebuvo naudojami ir politinėms kampanijoms. Prezidentė pastebėjo šią spragą ir dabar mėgina ją užtaisyti. Tačiau tikroji problema yra daug didesnė, todėl reikėtų peržiūrėti visą šią sistemą.

Politikų finansai ir politinių kampanijų finansavimas – sudėtingas klausimas, bet jis yra išsprendžiamas. Tai rodo kai kurių Vakarų valstybių patirtis. Daug ką žinome ir mes patys. Visa bėda, kad patys politikai nesiryžta ką nors keisti, o Prezidentės bandymai lopyti vis atsiveriančias skylės neduoda laukiamo rezultato.

Sunkiai ištaisoma nelygybė

„Darbiečių“ vadovas V. Mazuronis sutinka, kad visgi būtina griežčiau reglamentuoti politikų fondų veiklą, bet kartu, jo nuomone, reikėtų grąžinti galimybę partijas finansuoti ir juridiniams asmenims.

Bet ar tai nebūtų grįžimas atgal? Taip jau buvo ir kai kurie verslininkai, remdami partijas didelėmis pinigų sumomis, neabejotinai darė joms įtaką. Nesinorėtų, kad tokie šalį drebinę skandalai pasikartotų.

Darbo partijos vadovas neigia, kad labdara kartais susi-

Pavyzdžiui, kokia nors firma nori nelegaliai paremti jai priimtina politiką. Ji perveda pinigų į labdaros ir paramos fondą, o jis po to finansuoja rinkimų reklamą. Tarkime, sugriežtinę kontrolę šį kelią mes uždarysime. Tačiau ta pati firma gali pati kreiptis į žiniasklaidą ir sumokėti už tą reklamą. Reikėtų kur kas griežčiau kontroliuoti, kiek partijos realiai išleidžia pinigų reklamoms.

Nemanau, kad politikams visai reikėtų uždrausti kurti tokius fondus. Jei jie dirba skaidriai, sugeba sukaupti lėšų ir padaryti visuomenei gerų darbų, paremti vaikus, daugiavaikės šeimas ar dar ką, tegul veikia. Žinoma, jie neabejotinai reklamuos ir politiką, tačiau tai nėra pati blogiausia reklama.

Kai kurių politikų siūlymai vėl leisti juridiniams asmenims finansuoti partijas, mano nuomone, yra nepriimtini. Mažai, neseniai atkūrusiai nepriklausomybę valstybei, žengiančiai pirmuosius demokratijos žingsnius, kaip parodė ir mūsų pačių patirtis, tai gali būti pavojinga. Toks finansavimas neleidžiamas Skandinavijos ir daugelyje kitų Europos valstybių. Dabartinė tvarka irgi turi trūkumų, bet tai kur kas mažesnė blygybė.

pina su politika – sunku atskirti, kur norėta tik padėti, o kur uždirbti politinių dividendų. Be to, fondus įkūrę politikai per savo labdarinę veiklą yra matomi kur kas labiau negu kiti, todėl politiniame gyvenime atsiranda tam tikra nelygybė. Panaikinti jos neįmanoma, nes juk negali kiekvienas politikas turėti po savo vardo fondą. O gal būtų neblogai?

V. Mazuronio nuomone, šiuo atveju reikėtų pasinaudoti senosios demokratijos valstybių patirtimi. Ten labdaros ir paramos fondus dažniausiai steigia žinomi, iš aktyvios politikos pasitraukę žmonės.

NAUJA HIBRIDINIŲ RUGIŲ VEISLĖ „KWS BONO“

KWS BONO agronominiai požymiai:

Žiemojimas – labai geras
Augalų aukštis – žemas
Atsparumas išgulimui – vidutinis
Pasėlio tankumas – didelis
Grūdų skaičius varpoje – vidutinis
Grūdų stambumas – vidutinis
Kritimų skaičius – didelis

Gerai dera tiek normaliomis, tiek ir sausros sąlygomis.

Daugiau informacijos
Jums suteiks „Baltic Agro“
konsultantai arba rasite
www.balticagro.lt
tel. 8 5 2701187

Baltic Agro
Cultivating Value